

UN NOU HORITZÓ?

David Taranilla Garcia
Professor d'Història i
autor del llibre: "Tecgnosis,
de sapiens a la singularidad"

Molts cops aquests dies s'està parlant que no podem tornar a la normalitat d'abans perquè les coses seran diferents. Però quins han de ser els eixos que hauran de regir aquesta nova situació, aquesta "nova normalitat"? Des del meu punt de vista, aquest canvi no ve d'ara, sinó que és una tendència, que amb aquesta nova situació, simplement l'ha fet més palès i segurament l'accelerarà. Aquesta tendència és la consciència global, fruit d'un procés social que he anomenat Tecgnosis.

Des de l'aparició de l'homo sapiens, la nostra espècie s'ha caracteritzat per la creació i acumulació de coneixement, tècnic o conceptual, per la compartició d'aquest i l'acceleració en aquest procés de creació, acumulació i compartició. Aquesta cultura antropològica es manifesta des de les converses a la vora del foc en les fredes nits dels nostres avantpassats sapiens, on les persones ancianes de la tribu explicaven contes als seus descendents, transmeten el llegat de coneixements que havien acumulat els seus antecessors. I ara, d'una manera a la vegada diferent, però molt similar, succeeix el mateix amb internet i la wikipèdia; tot és una expressió d'aquest procés de Tecgnosis.

I perquè aquesta voluntat de crear i compartir coneixement? Doncs perquè és el nostre avantatge adaptatiu. No érem, ni som, tan ràpids com els lleons, ni teníem la seva força o les seves urpes, no teníem un olfacte prou fi per distingir quines plantes podrien ser verinoses, ni una pell amb prou pèl per escalfar-nos com tenen altres animals. Però els primers sapiens tenien intel·ligència per fer eines esmolades, crear estratègies i artefactes de caça o deduir, per assaig error, quines plantes eren comestibles i fins i tot medicinals.

Per tant aquest procés de Tecgnosis, no deixa de ser el producte de la voluntat de sobreviure com espècie, l'expressió del gen egoista del qual ens parla Richard Dawkins. Una característica tan natural i tan biològica que de vegades ens oblidem, per creure'ns "civilitzats", sense adonar-nos però que aquesta civilització neix amb la voluntat de sobreviure com espècie.

Cert és que molts cops aquests coneixements s'han utilitzat per treure avantatge d'una part de la societat respecte a un altre. El descobriment del ferro va permetre el domini bèl·lic d'unes civilitzacions respecte a unes altres, o la descoberta de la bomba atòmica va significar el domini militar i estratègic d'un país respecte a altres. Aquestes trifulgues sempre s'han basat en la voluntat del domini d'uns recursos per la supervivència de la "nostra" tribu, el "nostre" regne o la "nostra" nació... Però pels aprenentatges dels errors del passat, els arguments que sostenien aquesta predisposició a l'enfrontament s'està desmuntant. Com comenta el professor Carbonell en el seu llibre, hi ha una tendència a la consciència col·lectiva i a la visualització que tots estem en el mateix vaixell, un petit i fràgil planeta blau que va navegant per l'univers.

La ciència seria una de les expressions màximes d'aquest procés de Tecgnosis. Una metodologia que neix des de l'assaig error dels primers sapiens, passant amb el pensament crític i racional dels antics grecs i l'aparició del mètode científic amb filòsofs com Descartes, Bacon i altres. La ciència és la voluntat de crear coneixement de manera sistemàtica i verificada, amb un sistema d'autocorrecció, amb la intenció de crear cada cop més i més coneixement i la decisió d'acumular-lo. Però hi ha un pilar fonamental en la ciència, la necessitat de compartir aquest coneixement. Igual que el vell ancià compartia els seus coneixements en l'albada de la nostra espècie, els científics comparteixen els seus descobriments. Això permet retroalimentar tot el procés. Nous descobriments permet que altres científics creïn nous coneixements a la vegada que es revisen i es milloren.

cie. És l'expressió del seu instint més bàsic, la supervivència. Així doncs, científics de tot el món s'estan unint per aconseguir una millor gestió sanitària al problema, un tractament més eficaç i, per descomptat, una vacuna.

Alguns diran que al darrere hi pot haver l'interès del benefici econòmic de laboratoris i farmacèutiques, i és per això, que hem de ser conscients en diferenciar aquests interessos individuals de l'interès pel bé comú. Un exemple clar ha estat el paper que ha desenvolupat la sanitat pública, i sobretot les seves treballadores i treballadors en aquesta crisi sanitària.

És per això doncs, que hem de promoure aquests principis que han de regir la nostra societat i, per tant, la nostra educació. La consciència global, la idea de fraternitat dels il·lustrats francesos, la

I què té a veure tot això amb l'Educació i la Covid-19? Fixem-nos, des de fa temps la consciència global va creixent. La pau al món, l'empatia respecte als problemes per fam o desastres naturals, i més últimament, la qüestió de l'escalfament global, han fet que la societat, sense tenir en compte les fronteres, es preocupa cada cop més per aquests temes. I qui dona solucions a aquests problemes, encara que els executors són normalment els polítics i/organitzacions no governamentals, qui es planteja l'estratègia per resoldre aquestes situacions són els científics (i sort n'hi ha, veien segons quins líders polítics hi ha en alguns països).

Amb la Covid-19 tot aquest procés s'accelera, un problema global necessita una solució global, la unió de tota la societat, és a dir, de tota l'espè-

voluntat i el desig d'un bé comú per tots i per tothom, són elements que han de regir els valors del nou horitzó educatiu. No podem permetre de cap manera, que interessos privats dirigeixin serveis públics, com l'educació o la sanitat.

A més, l'Educació ha de ser l'expressió màxima d'aquesta voluntat de crear nous coneixements, de compartir-los, d'anar més enllà i cercar solucions als reptes que ja ens està plantejant el nou mil·lenni. D'aquí també la importància de donar una igual i justa oportunitat a cadascun dels nens i nenes de tot el món, per poder desenvolupar tot el seu potencial. Som peces d'una cadena que va nèixer a la vora d'un foc en les valls d'Àfrica i que somia a anar més enllà de les estrelles, i són els infants els hereus d'aquest llegat, i nosaltres els responsables que ho heretin en les millors condicions possibles perquè segueixin somiant.